

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

28 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

președinte

Toma Nadejda

judecători

Sternioală Oleg

Bejenaru Iurie

Gafton Luiza

Mardari Dumitru

judecând, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cojocaru Tudor, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016, în cauza penală în privința lui

Popov Ludmila XXXXXX, născut la
XXXXXX, originară XXXXXX, domiciliată
XXXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță: 12.03.2013 – 26.03.2014;*
2. *Instanța de apel: 24.09.2014 – 27.01.2015;*
Rejudecare: 1) 21.08.2015 – 21.10.2015;
2) 07.06.2016 – 30.11.2016;
3. *Instanța de recurs: 1) 17.04.2015 – 14.07.2015, dispusă rejudecarea;*
2) 12.02.2016 – 19.04.2016, dispusă rejudecarea;
3) 13.02.2017 – 28.06.2017.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei XXXXXX din 26 martie 2014, Popov Ludmila XXXXXX a fost achitată de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința prima instanță a constatat că, inculpata Popov Ludmila conform rechizitoriului este învinuită în aceia că, deținând în baza deciziei CR XXXXXX din 15 iunie 2011, funcția de șef-interimar al XXXXXX, fiind în conformitate cu art. 123 alin. (2) Cod penal persoană publică, a admis abuzuri de serviciu în următoarele circumstanțe.

Din interes material și personal, acționând contrar pct. 11 al Regulamentului privind distribuirea ajutorului material din mijloacele Fondului republican și

celor locale, aprobat prin HG RM nr. 1083 din 26.10.2000, a dispus, la 16 septembrie și 19 octombrie 2011, perfectarea de către angajații din subordine XXXXXX, șef al serviciului asistență socială comunitară, XXXXXX, șef al serviciului îngrijire socială la domiciliu, XXXXXX, asistentă socială din cadrul DGASPF, anchetelor sociale care ar confirma condițiile de trai și venitul familiei, în baza cărora se determină nevoia de ajutor material persoanelor vulnerabile, pe când acestea urmau a fi perfectate de către persoanele abilitate din cadrul administrației publice locale - Primăriilor.

Astfel, au fost întocmite anchete pentru acordarea ajutoarelor materiale persoanelor înrudite prin afinitate - soacrei XXXXXX și cumnatei XXXXXX, cărora din casa Direcției li s-a eliberat ajutor material în sumă de 500 lei pentru procurarea produselor alimentare și 2500 lei pentru procurarea medicamentelor și achitarea serviciilor medicale.

Tot ea, aflându-se oficial în concediu de boală, în perioada 09-15.03.2011 și 19-27.05.2011, a dispus întocmirea foilor de parcurs pentru automobilul de serviciu, cu care ar fi parcurs 188 km, consumând 17,3 litri de combustibil, în sumă de 261,07 lei, iar în perioada 16-18 și 28-30.06.2011, în timpul aflării ei la seminare și conferințe, a decontat neîntemeiat combustibil în cantitate de 40,06 litri, în sumă de 612,92 lei, deși pentru perioada respectivă au fost întocmite foi de deplasare, achitate din contul Direcției, prejudiciind astfel bugetul cu 873,99 lei.

Tot ea, ignorând prevederile art.6 din HG RM nr. 381 din 13.04.2006 cu privire la condițiile de salarizare a personalului din unitățile bugetare, în anul 2011, le-a majorat ilegal angajaților Direcției sporul lunar pentru vechime în muncă, fiind calculat și achitat nejustificat salariu în sumă totală de 6487,87 lei mai mult, inclusiv: XXXXXX cu 1686,82 lei, XXXXXX cu 909,78 lei, XXXXXX cu 405,48 lei și XXXXXX cu 3482,79 lei.

Tot ea, contrar prevederilor art. 30 pct. b) a Regulamentului cu privire la modul de evidență și distribuire a biletelor de reabilitare - recuperare, acordate persoanelor în vârstă și celor cu dezabilități, aprobat prin HG RM nr. 372 din 06 mai 2010, la 28.02.2011, a dispus acordarea biletului de reabilitare - recuperare gratuit lui XXXXXX, care este pensionară pentru limită de vârstă și angajată în câmpul muncii, astfel urmând să beneficieze de o reducere de doar 30% din costul biletului de tratament, fiind astfel cauzat un prejudiciu în sumă de 3428,78 lei.

Tot ea, la 26.11.2010, 22.02.2011 și 29.03.2011, a dispus eliberarea biletelor de tratament gratuite lui XXXXXX, XXXXXX și XXXXXX care sunt invalizi de gr. III, neangajați în câmpul muncii și potrivit prevederilor art. 31 lit. b) a HG RM nr. 372 din 06 mai 2010, urmau să beneficieze de scutiri în proporție de 70% din costul biletului, urmând să achite fiecare câte 1469,48 lei, în total 4484,43 lei.

Astfel, acțiunile inculpatei au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 327 alin. (1) Cod penal, și anume, *abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu în interes material și personal, cauzând daune în proporții considerabile intereselor publice,*

considerând că a fost cauzat DGASPF XXXXXX, un prejudiciu material considerabil în sumă de 18.014 lei.

3. Sentința a fost atacată cu apelul de procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 327 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 200 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcția de șef al XXXXXX pe un termen de 2 ani, și să se dispună încasarea din contul inculpatei în beneficiul Consiliului XXXXXX a prejudiciului în sumă de 8.932,93 lei.

În motivarea apelului a indicat că, pe episodul în care inculpata a dispus la 16 septembrie și 19 octombrie 2011 perfectarea anchetelor sociale, care confirmă nevoia de ajutor social, de către angajații din cadrul Direcției pentru persoane înrudite prin afinitate - soacrei XXXXXX și cumnatei XXXXXX, cărora din casa Direcției, ilegal li s-a eliberat ajutor social în sumă de 500 și 2500 lei, pe când acestea urmau a fi perfectate de către asistenții sociali din cadrul primăriilor, **prejudiciind astfel bugetul social cu 3000 lei, instanța corect a stabilit că în acțiunile ei lipsesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal.** Or, pct. 11 lit. b) din Regulament prevede expres că ancheta socială poate fi eliberată și de organul local de asistență socială, care în cazul dat este DGASPF, respectiv nu a avut loc folosirea intenționată de către inculpată a situației de serviciu, acțiunile ei fiind legale.

Însă, pe celelalte episoade, acuzatorul de stat a considerat că, vinovăția inculpatei a fost dovedită pe deplin, însă instanța incorect a concluzionat că în acțiunile inculpatei lipsesc elementele componente de infracțiune, deoarece nu a dat apreciere probelor administrate în speță în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală.

Instanța a dat apreciere calificativului „daunelor în proporții considerabile intereselor publice” incorect, or, funcționarul public urmează să activeze în conformitate cu prevederile legii privind Codul de conduită a funcționarului public, fiind obligat să apere drepturile și interesele publice, iar potrivit atribuțiilor ce îi revin, folosirea eficientă a banilor publici.

Reieșind din faptul, că instanța de fond, just a apreciat, că potrivit pct.11 lit. b) din Regulament, ancheta socială poate fi eliberată de organul local de asistență socială, care în cazul dat și este DGASPF, acuzatorul de stat a indicat că, **sumele privind ajutorul material în mărime de 500 lei și 2500 lei, acordate soacrei XXXXXX și cumnatei XXXXXX urmează a fi excluse din suma prejudiciului, astfel inculpata a prejudiciat bugetul local cu 8.932,93 lei,** însă chiar și suma dată pentru buget local este un prejudiciu considerabil, iar aprecierea o face organul lezat în drept.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 ianuarie 2015 apelul a fost respins ca nefondat, cu menținerea hotărârii atacate.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat, că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de

vedere al pertinentei, concludenții, veridicității și coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind achitarea inculpatei Popov Ludmila XXXXXX de sub învinuirea imputată în baza art. 327 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta ei nu întrunește elementele infracțiunii.

6. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procuror, care a solicitat casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, indicând aceleași motive ca și în cererea de apel, considerând că instanța de apel a emis o hotărâre cu încălcarea prevederilor art. 394 alin. (1) pct. 2) și alin. (3) Cod penal, fără cercetarea întemeiată și pe deplin a tuturor dovezilor și circumstanțelor cazului prezentate de acuzare și fără a indica motivele pentru care a respins probele aduse în sprijinul acuzării.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 14 iulie 2015, recursul a fost admis, casată total decizia atacată și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a statuat că argumentele invocate de acuzare își găsesc reflectare în starea reală a lucrurilor stabilite în cauză, inclusiv sub aspectul că, judecând apelul, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, întru susținerea cerințelor privind casarea hotărârii primei instanțe.

La fel, instanța de apel a ignorat probele prezentate de partea acuzării în sprijinul învinuirii și circumstanțelor de fapt ale cauzei, acestea nefiind redată în decizie, analizate, apreciate, respinse sau admise, cu argumentarea concluziei respective.

Astfel, concluzia instanței de apel a fost una pripită, fără efectuarea unei verificări multilaterale și obiectivă a probelor prezentate de acuzare.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2015, apelul a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care inculpata Popov Ludmila a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 327 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 200 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe termen de 2 ani.

Acțiunea civilă a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța civilă.

10. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat, că inculpata Popov Ludmila, din interes material și personal, acționând contrar pct.11 al Regulamentului privind distribuirea ajutorului material din mijloacele Fondului Republican și celor locale, aprobat prin HG a RM nr. 1083 din 26.10.2000, a dispus la 16 septembrie și 19 octombrie 2011 perfectarea de către angajații din subordine XXXXXX, șef al serviciului asistență socială comunitară, XXXXXX, șef al serviciului îngrijire socială la domiciliu, XXXXXX, asistentă socială din cadrul DGASPF, anchetelor sociale care ar confirma condițiile de trai și venitul familiei, în baza cărora se determină nevoia de ajutor material persoanelor vulnerabile, pe când acestea urmau a fi perfectate de către persoanele abilitate din cadrul administrației publice locale – Primăriilor.

Astfel, au fost întocmite anchete pentru acordarea ajutoarelor materiale persoanelor înrudite prin afinitate, - soacrei XXXXXX și cumnatei XXXXXX, cărora din casa Direcției li s-a eliberat ajutor material în sumă de 500 lei pentru procurarea produselor alimentare și 2500 lei pentru procurarea medicamentelor și achitarea serviciilor medicale.

Tot ea, aflându-se oficial în concediu de boală, în perioada 09-15.03.2011 și 19 - 27.05.2011, a dispus întocmirea foilor de parcurs pentru automobilul de serviciu, cu care ar fi parcurs 188 km, consumând 17,3 litri de combustibil, în sumă de 261,07 lei, iar în perioada 16-18 și 28-30.06.2011, în timpul aflării ei la seminare și conferințe, a decontat neîntemeiat combustibil în cantitate de 40,06 litri, în sumă de 612,92 lei, deși pentru perioada respectivă au fost întocmite foi de deplasare, achitate din contul Direcției, prejudiciind, astfel, bugetul cu 873,99 lei.

Tot ea, ignorând prevederile art.6 din HG RM nr. 381 din 13.04.2006 cu privire la condițiile de salarizare a personalului din unitățile bugetare, în anul 2011, le-a majorat ilegal angajaților Direcției sporul lunar pentru vechime în muncă, fiind calculat și achitat nejustificat salariu în sumă totală de 6487,87 lei mai mult, inclusiv: XXXXXX cu 1686,82 lei, XXXXXX cu 909,78 lei, XXXXXX cu 405,48 lei și XXXXXX cu 3482,79 lei.

Tot ea, contrar prevederilor art. 30 p. b) a Regulamentului cu privire la modul de evidență și distribuire a biletelor de reabilitare - recuperare, acordate persoanelor în vârstă și celor cu dezabilități, aprobat prin HG RM nr. 372 din 06 mai 2010, la 28.02.2011, a dispus acordarea biletului de reabilitare - recuperare gratuit cet. XXXXXX, care este pensionară pentru limită de vârstă și angajată în câmpul muncii, astfel urmând să beneficieze de o reducere de doar 30% din costul biletului de tratament, fiind astfel cauzat un prejudiciu în sumă de 3428,78 lei.

Tot ea, la 26.11.2010, 22.02.2011 și 29.03.2011, a dispus eliberarea biletelor de tratament gratuite cet. XXXXXX, XXXXXX și XXXXXX, care sunt invalizi de gr. III, neangajați în câmpul muncii și potrivit prevederilor art. 31 lit. b) a HG RM nr. 372 din 06 mai 2010, urmau să beneficieze de scutiri în proporție de 70% din costul biletului, urmând să achite fiecare câte 1469,48 lei, în total 4484,43 lei.

Instanța de apel, analizând materialul probator administrat în prezenta cauză, a concluzionat că vina inculpatei este dovedită pe deplin de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal, *adică abuzul în serviciu, și anume, folosirea intenționată de către o persoană cu funcție de răspundere a situației de serviciu în interese personale, cauzând daune în proporții considerabile intereselor publice*, infracțiuni care se află în concurs ideal, și în acest sens a notificat elementele constitutive a infracțiunii imputate.

Astfel că, declarațiile inculpatei Popov Ludmila au fost apreciate critic și calificate ca o metodă de apărare în scopul de a se eschiva de la răspunderea penală pentru fapta comisă, deoarece versiunea înaintată nu coroborează cu celelalte probe administrate în cauză, care au fost apreciate sub toate aspectele, complet și obiectiv.

În acest context, instanța de apel a conchis că concluzia primei instanțe privind nevinovăția inculpatei este neîntemeiată, deoarece eronat a interpretat probele prezentate de acuzatorul de stat în sprijinul învinuirii.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 61, 75 – 78 Cod penal, aplicându-i o pedeapsă echitabilă pentru fapta comisă.

În ce privește acțiunea civilă care nu a fost recunoscută de inculpată, instanța de apel, în conformitate cu art. 225 alin. (3) Cod de procedură penală, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordine civilă.

11. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de inculpată, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 11) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu menținerea hotărârii instanței de fond sau dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În motivarea recursului a invocat ilegalitatea condamnării sale, menționând că, instanța de apel a constatat vinovăția potrivit învinuirii înaintate, cu toate că, acuzatorul de stat nu a contestat achitarea pe capătul de învinuire privind alocarea de ajutoare materiale rudelor prin afinitate XXXXXX și XXXXXX, considerând-o legală și solicitând excluderea acestui epizod din învinuire.

De asemenea, a menționat că, deși îi este incriminată o infracțiune săvârșită de subiect special, instanța de apel nu a indicat în partea descriptivă, că aceasta ar deține o asemenea calitate, și dacă se consideră cu certitudine, că ea a admis unele abateri și abaterile respective au fost săvârșite din interes material sau din alte interese personale, instanța de apel urma să examineze speța respectivă (coroborat cu caracterul incert al legii penale) sub prisma prevederilor abuzului de serviciu contravențional, prevăzut de art. 312 Cod contravențional.

Recurenta a reținut și faptul că, instanța de apel a constatat că daunele cauzate bugetului Consiliului XXXXXX sunt în sumă de 8.932,93 lei, ceea ce rezultă din actul de învinuire, însă reprezentantul Consiliului raional XXXXXX, insistă pe suma de 11.932 lei. Astfel, dacă dauna materială maximă este una dintre cele indicate mai sus, aceasta nu poate fi considerată una considerabilă pentru o autoritate locală precum Consiliul XXXXXX cu un rulaj de cont de câteva milioane de lei anual.

Mai mult ca atât, instanța de apel, deși nu a audiat toți martorii în ședința instanței de apel, a pus probele neverificate la baza deciziei de condamnare.

12. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19 aprilie 2016 a fost admis recursul ordinar declarat de inculpata Popov Ludmila XXXXXX, casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

13. În motivarea soluției adoptate instanța de recurs a constatat, că instanța de apel a comis erori de drept, prevăzute de art. 320 alin. (5), 325 alin. (1), 394 alin. (1) pct. 1) și 2), 414 alin. (1) și (6), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală, deoarece în partea descriptivă și dispozitivă a deciziei contestate se remarcă:

a) a reținut că procurorul: **„a renunțat la episodul ce ține de eliberarea ajutorului social în mărime de 500 lei și respectiv 2500 lei persoanelor înrudite - soacrei XXXXXX și XXXXXX, pe motiv că acțiunile inculpatei nu întrunesc elementele componente de infracțiune prevăzută de art. 327 alin. (1) Cod penal”**, apoi a constatat că: **„inculpata Popov Ludmila, din interes material și personal acționând contrar pct.11 al Regulamentului privind distribuirea ajutorului material din mijloacele Fondului Republican și celor locale, aprobat prin HG a RM nr. 1083 din 26.10.2000, a dispus la 16 septembrie și 19 octombrie 2011 perfectarea ... anchetelor sociale ... pentru acordarea ajutoarelor materiale persoanelor înrudite prin afinitate, - soacrei XXXXXX și cumnatei XXXXXX, cărora din casa Direcției li s-a eliberat ajutor material în sumă de 500 lei pentru procurarea produselor alimentare și 2500 lei.**

Deci a condamnat inculpata și pentru fapte în privința căror acuzarea a renunțat la învinuire, depășind astfel limita învinuirii formulate, inclusiv și prin constatarea în acțiunile inculpatei a elementelor neincriminate prin rechizitoriu, ca ea: **„a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice”;**

b) nu a constatat prejudiciul total cauzat de inculpată, exceptând capătul de învinuire la care a renunțat acuzarea, nu l-a coroborat la elementul calificativ **„a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice”**, și s-a contrazis dispunând în dispozitivul deciziei că: **„asupra cuantumului despăgubirilor urmează să se pronunțe instanța civilă”**, confirmând că nu a constatat și descris în mod legal faptele imputate inculpatei.

Mai mult, potrivit rechizitoriului, inculpata este învinuită că: **„fiind numită în calitate de șef interimar a XXXXXX XXXXXX, prin decizia Consiliului XXXXXX din 15 iunie 2011, fiind în conformitate cu prevederile art. 123 alin. (2) Cod penal, persoană publică...”. Înșă, instanța de apel nu a constatat și descris în descriptivul deciziei această calitate de subiect special al inculpatei, și element calificativ obligatoriu, în raport cu infracțiunea incriminată;**

c) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în respectivul proces-verbal, cum ar fi declarațiile martorilor XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX și XXXXXX, declarațiile reprezentantului Consiliului raional XXXXXX, Tulei V., și acțiunea civilă formulată de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Reieșind din circumstanțele expuse, instanța de recurs a conchis că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, ceea ce constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

14. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016 a fost respins ca nefondat apelul declarat de procuror, cu menținerea hotărârii atacate.

15. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind achitarea inculpatei Popov Ludmila XXXXXX de sub învinuirea imputată în baza art. 327 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta ei nu întrunește elementele infracțiunii *abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată de către o persoană cu funcție de răspundere a situației de serviciu, în interes material ori alte interese personale, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.*

Instanța de apel, reieșind din cumulul de probe cercetate și verificate în cadrul ședinței instanței de apel, a concluzionat că acestea nu confirmă vinovăția lui Popov Ludmila în săvârșirea infracțiunii imputate, totodată, menționând că, acuzarea nu a prezentat nici o probă directă în sprijinul învinuirii aduse inculpatei și nu a înlăturat dubiile rezonabile referitor la nevinovăția acesteia.

În această ordine de idei, instanța de apel a subliniat că, în conținutul apelului înaintat acuzatorul de stat a renunțat la o parte din învinuire pe episodul în care Popov Ludmila, în calitate de șef-interimar a DGASPF XXXXXX, din interes material și personal, folosind situația de serviciu, a dispus perfectarea anchetelor sociale, care confirmă nevoia de ajutor social, de către angajații din cadrul Direcției pentru persoane înrudite cu inculpata prin afinitate - soacrei XXXXXX și cumnatei XXXXXX, cărora din casa Direcției ilegal li s-a eliberat ajutor social în sumă de 500 și 2500 lei, pe când acestea urmau a fi perfectate de către asistenții sociali din cadrul primăriilor, prejudiciind astfel bugetul social cu 3000 lei. Specificând că în acest caz, instanța de fond corect a stabilit că în acțiunile inculpatei lipsesc elementele componente de infracțiune prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal, deoarece conform pct. 11 lit. b) din Regulament, prevede expres că ancheta socială poate fi eliberată și de organul local de asistență socială, care în cazul dat și este DGASPF, respectiv nu a avut loc folosirea intenționată de către inculpată a situației de serviciu, acțiunile inculpatei fiind legale.

Instanța de apel a remarcat faptul că, învinuirea se bazează pe declarațiile martorilor XXXXXX și XXXXXX fără a prezenta un suport material celor invocate de către aceștia, acele nereguli stabilite în cadrul controlului efectuat. Totodată, prin actul de inspectare a unor aspecte economico-financiare la DGASPF XXXXXX din 03.02.2012 efectuat în urma controlului s-au depistat unele erori și deficiențe ale sistemului de management financiar în cadrul DGASPF XXXXXX, însă ulterior s-au adevărit că unele constatări sunt legale, iar altele nu au fost comise din intenția directă a șefului-interimar al DGASPF XXXXXX, Popov Ludmila.

Instanța de apel a reiterat că declarațiile martorilor XXXXXX și XXXXXX sunt depuse în urma actului de inspectare din 03.02.2012 în cadrul DGASPF XXXXXX, acestea au servit baza învinuirii înaintate, însă abaterile indicate de către acești martori nu și-au găsit confirmare în totalitate, unele având un temei legal, iar

altele au fost comise din imprudența sau neglijența inculpatei Popov Ludmila, fără a putea fi demonstrat interesul material sau personal al acesteia.

În acest sens a fost reținută ca întemeiată concluzia primei instanțe precum că, pentru a fi în prezența abuzului de putere sau abuzului de serviciu, acuzatorul de stat urma să demonstreze intenția directă sau indirectă a inculpatei, că aceasta a prevăzut că acțiunile sau inacțiunile sale vor aduce atingere intereselor publice sau drepturilor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, a dorit sau a acceptat producerea acestui rezultat, or, imprudența, neglijența, eroarea sau incompetența făptuitorului nu cad sub incidența infracțiunii de abuz de putere sau abuz de serviciu, fiind pasibilă de calificare doar ca o abatere, care poate justifica o sancționare disciplinară ori apreciată ca o situație ce denotă despre necorespunderea L. Popov funcției deținute ca urmare a incompetenței sau, în cel mai rău caz, ca o faptă contravențională.

Cu privire la adaosurile la salariu, instanța de apel a concluzionat că, prima instanță corect a constatat că, deși în acest caz răspunderea o poartă conducătorul instituției, decizia privind adăugarea sporul pentru vechimea în muncă angajaților XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX și XXXXXX a fost luată în cadrul comisiei, formată potrivit legii, iar înainte de a semna această decizie comisia a consultat specialistul din cadrul Direcției Revizie și Control, XXXXXX, care a confirmat corectitudinea calculului stagiului de muncă și doar după aceasta Popov Ludmila a semnat actul și l-a transmis în contabilitate pentru executare.

Mai mult, instanța de apel a considerat că inculpata Popov Ludmila ca președinte a comisiei este responsabilă de decizia adoptată privind majorarea neîntemeiată a sporului pentru vechimea în muncă, însă această eroare sau neglijență a inculpatei nu poate fi calificată ca abuz în serviciu, iar de către acuzatorul de stat nu a fost demonstrată existența laturii subiective a componenței de infracțiune, precum și întrunirea unei condiții obligatorii pentru astfel de infracțiuni, urmărirea unui interes material sau alte interese personale.

La fel, nu a putut fi demonstrată culpa inculpatei Popov Ludmila cu privire la cheltuielile nejustificate pentru transport și utilizarea automobilului de serviciu în scopuri personale, or, inculpata a declarat că în timpul concediilor medicale indicate în rechizitoriu deseori era solicitată la serviciu, dintre care, odată la solicitarea conducerii raionului i-a însoțit în deplasarea organizată în s. Copanca, alte ori se deplasa cu automobilul de serviciu în teritoriu în scopul soluționării unor probleme de serviciu urgente. De asemenea, se deplasa cu automobilul de serviciu la conferințe și seminare, de unde transporta articole primite de la Centrul de reabilitare. Mai mult, în cadrul ședinței instanței de fond martorii XXXXXX și XXXXXX au declarat că nu au fost cazuri ca Popov Ludmila să folosească automobilul de serviciu în scopuri personale.

Argumentele apelantului precum că, instanța de fond la emiterea sentinței nu a ținut cont de actul de control și declarațiile martorului Tulei Veaceslav, prin care se confirmă că eliberarea de bunuri materiale se face în baza facturilor fiscale, care la momentul controlului Popov Ludmila nu a putut să le prezinte, instanța de apel le-a considerat neîntemeiate, or, prima instanță corect a conchis

că, nu pot fi reținute în favoarea învinuirii afirmațiile acuzatorului de stat precum că inculpata nu a prezentat organului de urmărire penală sau instanței careva dovezi concludente că în zilele în care a exploatat automobilul de serviciu, fiind în concediu medical sau la seminare, a fost în careva deplasări în interes de serviciu ori că automobilul a transportat careva articole de la Centrul de reabilitare sau blanchete, or potrivit art. art. 8 alin. (2), (3), 389 Cod de procedură penală, nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa, iar concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri.

Instanța de apel a apreciat ca neîntemeiat argumentul apelantului precum că, controlul efectuat de Direcția Teritorială Inspectare Financiară a Inspecției Financiare din subordinea Ministerului de Finanțe, de asemenea a stabilit ilegalitatea eliberării foilor de odihnă și reabilitare, ceea ce s-a constatat și în instanța de judecată, precum XXXXXX, pensionară pentru limită de vârstă, dar angajată în câmpul muncii, a beneficiat de bilet gratis, deși aceasta urma să achite 70% din costul biletului ceea ce constituie 3428,78 lei, iar alte trei persoane erau invalizi de gradul trei, care beneficiau de o reducere de 70%, urmând să achite câte 30 % din costul biletelor, în total 4484,43 lei, dar li s-au eliberat bilete de reabilitare gratuite. Or, de către prima instanță s-a constatat că inculpata se face vinovată de eliberarea pe gratis a biletelor de recuperare beneficiarilor XXXXXX și XXXXXX care urmau să achite câte 30% din cost sau câte 1469 lei (în total 2938 lei), în privința cărora s-a confirmat abaterea de la Regulament, însă acuzarea de stat nu a administrat probe în confirmarea acționării inculpatei cu intenție sau că inculpata a obținut de pe urma acestei abateri vreun interes material sau alt interes personal, fapta ei constituind în fond o abatere, dar nu cu caracter penal.

În acest caz lipsește latura subiectivă a componenței infracțiunii de abuz în serviciu, deoarece nu a fost demonstrată de către acuzare intenția directă a inculpatei, precum și motivul săvârșirii infracțiunii care se manifestă prin interes material sau alte interese personale, care este o condiție obligatorie pentru astfel de infracțiuni.

Instanța de apel nu a reținut ca justificat argumentul acuzatorului precum că, instanța de fond a dat o apreciere greșită calificativului „*daunelor în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice*”, ținând cont de faptul că funcționarul public urmează să activeze în conformitate cu prevederile Codului de conduită a funcționarului public care este obligat să apere drepturile și interesele publice, iar potrivit atribuțiilor ce îi revin folosirea eficientă a banilor publici.

În acest sens, s-a reținut concluzia primei instanțe potrivit căreia nu s-a confirmat existența prejudiciului material incriminat, precum și nu poate fi confirmată prejudicierea intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege, din moment ce această prevedere legală nu corespunde criteriului de claritate și previzibilitate, iar în coroborare cu prevederile art. 23 alin. (2), (3), art. 54 Constituția Republicii Moldova, prevederile Convenției și practicile CtEDO, sintagma „prevăzută de lege” nu întrunește exigențele regulii „triplul test” pentru a justifica o restrângere a dreptului.

Instanța de apel a mai reținut că, nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare, bazându-se exclusiv pe dosarul din prima instanță, care conține depozițiile martorilor și declarațiile inculpatului, același dosar, în temeiul căruia fusese achitat în primă instanță. Instanța de apel urmează să procedeze la o nouă audiere atât a inculpatului, cât și a anumitor martori ai acuzației solicitați de părți (hotărârile CEDO Popovici împotriva Moldovei din 27 noiembrie 2007, §72, și Dănila împotriva României din 8 martie 2007, §62-63).

Martorii acuzației se audiază din nou în cazul în care depozițiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea învinutului (hotărârea CEDO Spînu împotriva României din 29 aprilie 2008, §60).

Cu toate acestea, procurorul nu a solicitat și nu a prezentat spre audiere martorii acuzației în cadrul examinării cauzei penale în ordine de apel, încât Colegiul penal i-a fost prezentat spre cercetare numai dosarul penal și s-a procedat la o nouă audiere doar a inculpatului.

Nerespectarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și încălcarea prevederilor art. 24 și art. 26 din Codul de procedură penală, care îl obligă pe acuzatorul de stat, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, să solicite audierea inculpatului în instanța de apel și să prezinte în ședința de judecată anumite probe în susținerea acuzațiilor penale aduse inculpatului, urmează să fie apreciată ca nesusținere a acuzațiilor penale în privința inculpatului în cadrul examinării apelului declarat împotriva sentinței de achitare.

16. Decizia este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, invocând prevederile de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar*, indicând aceleași motive ca și în cererea de apel privind vinovăția inculpatei (pct.3 din decizie), considerând că instanța de apel contrar prevederilor art. 101 Cod de procedură penală nu a dat o apreciere corespunzătoare cumulului de probe administrat în speța dată, dar s-a minimalizat la aprecierile date de prima instanță, dându-le putere probatorie în instanța de apel.

17. Inculpata a depus referință asupra recursului declarat de procuror, solicitând inadmisibilitatea acestuia, considerând că hotărârile judecătorești de achitare a sa sunt întemeiate și legale.

18. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează, că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Colegiul penal, analizând decizia atacată, conchide că temeiurile invocate de procurorul recurent, nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului declarat, dat fiind faptul, că instanța de apel la examinarea cauzei a ținut cont de procedura de rejudecare a cauzei după casarea hotărârii în recurs, prevăzută în art. 436 Cod de procedură penală, a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin.(8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

În această ordine de idei, Colegiul remarcă că potrivit normelor art. 414 alin.(1) Cod de procedură penală instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală stabilesc că instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit prevederilor art. 417 alin.(8) Cod de procedură penală decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul lărgit consideră, că instanța de apel legal și întemeiat a menținut hotărârea primei instanțe, prin care Popov Ludmila XXXXXX a fost achitată de sub învinuire imputată în baza art. 327 alin. (1) Cod penal, și anume, *abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu în interes material și personal, cauzând daune în proporții considerabile intereselor publice*, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii, reținând că, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, corect concluzionând asupra nevinovăției inculpatei de săvârșirea infracțiunii imputate.

Mai mult ca atât, instanța de recurs menționează, că temeiurile invocate de către recurent, precum și argumentele acestuia au constituit obiect de examinare la rejudecarea cauzei în instanța de apel, și asupra acestora instanța judecătorească s-a expus argumentat în hotărârea pronunțată, așa cum este indicat în pct.15 din prezenta decizie, soluție pe care instanța de recurs o însușește și reiterarea căreia nu o consideră necesară.

Subsidiar, Colegiul lărgit subliniază că, potrivit jurisprudenței CtEDO nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanțele inferioare. Or, în cazul în care acestea și-au motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze

eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției acestor instanțe (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*).

Colegiul lărgit consideră necesar de a remarca faptul constatat de către instanțele de fond, care au concluzionat că, în acțiunile inculpatei Popov Ludmila XXXXXX nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal, iar acuzarea de stat nu a prezentat probe pertinente și concludente, care apreciate conform prevederilor art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală să dovedească faptul, că inculpata intenționat, în interes material ori alte interese personale a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, deoarece, potrivit analizei înfăptuite de către instanțele judecătorești, probele administrate de către acuzatorul de stat prezintă doar presupuneri.

Colegiul penal, de asemenea, ține se atragă atenția asupra prevederilor art. 8 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa, deoarece acuzarea urmează să prezinte probe care ar confirma vinovăția persoanei de săvârșirea unei culpe, dar nu invers, precum și alin. (3) al normei indicate supra, potrivit căruia concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuțului, învinuitului, inculpatului.

În acest sens, Colegiul penal menționează și jurisprudența CtEDO, bazată pe prevederile art. 6 parag.1 al Convenției, care impune, printre altele, ca, în îndeplinirea funcțiilor lor, membrii unui tribunal să nu pornească de la ideea preconcepută că cel trimis în judecată a comis actul incriminat; **sarcina probei revine acuzării**, iar de situația îndoielnică beneficiază cel acuzat (*in dubio pro reo*). În plus, „acuzarea” este cea care trebuie să-i indice persoanei acuzate faptele ce i se impută, pentru ca, astfel, aceasta să fie în măsură să-și pregătească apărarea în consecință; ea trebuie să ofere suficiente probe care să fundamenteze o eventuală declarație de culpabilitate (*CEDH, 06 decembrie 1988, Berbera, Messegue et Jabardo c/Espagne*).

Colegiul penal consideră de asemenea necesar de a menționa faptul, că la caz este aplicabilă și jurisprudența în materie penală a Curții Europene, și anume, în cauza *Adrian Constantin vs. România*, Hotărârea din 12.04.2011, unde Curtea a subliniat încă o dată, „... rolul fundamental pe care îl are rechizitoriul, ca act de acuzare, reamintind faptul că paragraful 3 al articolului 6 din Convenție recunoaște dreptul acuzatului de a fi informat oficial nu numai cu privire la învinuirile ce i se aduc, ci și cu privire la încadrarea juridica a faptelor sale. *Informarea precisă și completă reprezintă o condiție esențială pentru a se asigura echitatea procedurilor.*”

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să verifice respectarea în această parte a exigențelor legale, ținând cont și de prevederile art. 6 paragraful 1 al Convenției Europene, potrivit căruia - „... orice persoană are dreptul la

judecarea în mod echitabil, (...) a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa”.

În aceste condiții instanța de recurs consideră, că n-a fost constatată prezența în speța examinată a unor erori de drept, care ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei contestate.

Din considerentele expuse, Colegiul lărgit conchide că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, de aceea recursul ordinar declarat de procuror urmează a fi respins ca inadmisibil.

19. În temeiul art. 434, art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit,

DECIDE :

Se respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cojocaru Tudor, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016, în cauza penală în privința lui **Popov Ludmila XXXXXX**.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la data de **27 iulie 2017**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Sternioală Oleg

Bejenaru Iurie

Gafton Luiza

Mardari Dumitru